

TURUN HOVIOIKEUDELLE

ASIA

Valitus

VALITTAJA

Turun kaupunki

ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

12.1.2025 saakka lakiasiaintohtaja Pauliina Ahlas
13.1.2025 lähtien kaupunginjuristi Mikael Sunell
Turun kaupunki, konsernihallinto, lakipalvelut
PL 355
20101 Turku
Puh. 0401816645
Sähköposti: lakiasiat.konsernihallinto@turku.fi

MUUTOKSENHAUN KOHDE

Varsinais-Suomen kärjäoikeuden tuomio 24/140935 (Asiano: R 23/2198) ympäristön turmelemista koskevassa asiassa.

MÄÄRÄAIKA

10.1.2025

JATKOKÄSITTELYLUPA

Turun kaupunki katsoo, että sille on myönnettävä jatkokäsittelylupa seuraavista syistä:

Turun kaupungin näkemyksen mukaan on ilmennyt aihetta epäillä kärjäoikeuden ratkaisun lopputuloksen oikeellisuutta oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun 11.1 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla (muutosperuste).

Tässä tapauksessa on syytä epäillä kärjäoikeuden ratkaisun lopputulosta. Kärjäoikeus on jättänyt vastaajan tuomitsematta, koska se on katsonut, ettei vastaajan menettely ole ollut törkeän huolimattonta tai tahallista. Kärjäoikeus on perustanut päätöksensä tältä osin virheellisiin käsityksiin, koska se on 1. pitänyt jätehuollon järjestämisvastuuta koskevaa kysymystä oikeudellisesti epäselvänä, 2. arvioinut, että viranomaispäätöksen noudattaminen olisi tosiasiallisesti estänyt vastaajan muutoksenhaun asiassa ja 3. luullut, että Turun kaupunki kiinteistön omistajana on myöntänyt ja valvonut ympäristölupaa.

Kärjäoikeuden päätöksen mukaan tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta ei ollut, kun vastaaja jätti noudattamatta ympäristönsuojeluviranomaisen määräystä sillä perusteella, että oli hakemassa siihen muutosta. Kuitenkin ympäristönsuojeluviranomaisen päätös oli määrätty noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta, koska jätteiden muodostama ympäristöriski arvioitiin merkittäväksi. Kärjäoikeus on perustellut päätöksessään, että vastaajan muutoksenhaku olisi riittävä syy sille, että ympäristöviranomaisen määräystä, joka on erikseen määrätty muutoksenhausta huolimatta noudatettavaksi, ei tarvitsisi noudattaa. Kärjäoikeuden tulkinta on virheellinen. Kysymys viranomaistoiminnan ja lain soveltamisen kannalta erittäin merkityksellisestä asiasta, joten jatkokäsittelylupa tulisi myöntää myös oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun 11.1. §:n 3 kohdassa tarkoitetusta lain soveltamiseen liittyvästä syystä. Jatkokäsittelyluvan myöntämiselle on em. perusteluin myös oikeudenkäymiskaaren 25 a § luvun 11.1 §:n 4 kohdassa tarkoitettu painava syy.

VAATIMUKSET

Kärjäoikeuden tuomiota on muutettava siten, että Raimo Puolimatka tuomitaan ympäristön turmelemisesta ja velvoitetaan korvaamaan Turun kaupungille:

1. asianomistajan jo suorittamasta teonkuvauksessa tarkoitettujen kemikaalien siivoamisesta 54.995,50 euroa korkolain 4.1 §:n mukaisine viivästyskorkeineen vahingon torjuntatoimenpiteistä 7.6.2021 lukien; ja
2. kärjäoikeuden käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut 1.105 euroa sekä käsittelystä hovioikeudessa aiheutuvat oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut myöhemmin toimitettavan laskelman mukaan korkolain 4.1 §:n mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut tuomion antamisesta.

PERUSTELUT

Rikoslain 48 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta muun ohella jättää ympäristöön esineen tai ainetta lain ja yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti, taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Kärjäoikeus on tuomiossaan aivan oikein todennut viitaten KHO:n päätökseen 18.5.2022, että viime kädessä vastuu vaarallisten aineiden poistamisesta on voitu kohdistaa RP-Yhtiöihin. Siten teonkuvauksessa kuvattu menettely ja laiminlyönti on ollut viime kädessä Puolimatkan aseman perusteella hänen velvolluuksiensa vastainen. Kärjäoikeus on kuitenkin todennut, että Puolimatkan menettelyn olisi pitänyt olla tahallista tai törkeän huolimattomana, jotta Puolimatkan voitaisiin katsoa syyllistyneen asiassa rikokseen. Kärjäoikeus on arvioinut, että näin ei ole, koska:

1. ”Kysymys siitä, kenelle oli viime kädessä kuulunut vaarallisten jätteiden ja aineiden asianmukainen hävittäminen nyt kysymyksessä olevassa tilanteessa, on ollut oikeuskysymyksenä objektiivisesti arvioiden vaikea ja epäselvä.”
2. ”Selvää on, että lainvoimaisen päätöksen noudattamatta jättäminen taikka muutoin passiivisesti asiaan suhtautuminen tulisi arvioitavaksi tahalliseksi taikka törkeän huolimattomana menettelynä. Nyt kysymyksessä olevassa asiassa jätehuollon järjestämistä koskeva seikka on lainvoimaisesti ratkaistu vasta 18.5.2022. *Sillä seikalla, että aikaisempia päätöksiä on tullut noudattaa muutoksenhausta huolimatta, ei ole merkitystä arvioitaessa yleiselle rangaistusvastuulle asetettuja edellyksiä, sillä päätöksen noudattaminen olisi tosiasiallisesti*

estänyt RP-Yhtiöiden ja Puolimatkan muutoksenhaun asiassa.”

3. ”Ottaen huomioon jätehuoltoon liittyvän oikeuskysymyksen epäselvyyden ja sen että *Niklaamo Rautio oli harjoittanut ympäristöluvanvaraista toimintaa kiinteistön omistajan eli Turun kaupungin luvalla ja sen valvonnan alaisuudessa*, ovat Puolimatka ja RP-Yhtiöt voineet olla perustellusti siinä käsityksessä - korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen antamiseen saakka – että vastuu jätteen hävittämisestä ei ollut kuulunut heille.”

Käräjäoikeuden perustelut ja siihen perustuvat johtopäätökset ovat virheelliset seuraavista syistä:

1. Jätteen haltijalla on jätelain 28.1 §:n nojalla julkisoikeudellinen ympäristövastuu jätehuollon järjestämisestä, vaikkei jäte olisi suoraan syntynyt haltijan toiminnassa eli toiminnanharjoittajana. Jätelain 28 §:n mukaan lain lähtökohtana on, että jätteellä on oltava haltija, jonka hallinnassa jäte on. Jätteen haltija on velvollinen huolehtimaan hallinnassaan olevan jätteen jätehuollon järjestämisestä. Niklaamon vuokrasuhteen päätyttyä tontilla olevassa rakennuksessa olevat aineet ovat jääneet kiinteistöä vuokrasuhteen perusteella hallitsevan RP-Yhtiöt Oy:n haltuun. Kiinteistön haltija RP-Yhtiöt Oy on ollut tietoinen kohteessa harjoitetusta niklaamotoiminnasta ja siitä syntyvistä jätteistä ja sallinut jätettä tuottavan toiminnan kiinteistöllä. RP-Yhtiöt Oy on ostanut tontin maanvuokraoikeuden Niklaamo Rautio Oy:ltä, joten se on senkin puolesta ollut tietoinen kohteen niklaamotoiminnasta. Asia ei ole ollut tulkinnanvarainen, vaan velvoite on perustunut suoraan jätelakiin. Jo lautakunnan päätöksessä ja Turun hallinto-oikeuden päätöksessä on otettu kantaa kaikkiin asian ratkaisemisen kannalta olennaisiin seikkoihin ja jätteen haltijan vastuuta ja toissijaista siivoamisvelvollisuutta koskeva lainsäädäntö on selkeä.
2. Käräjäoikeuden mukaan ainoastaan lainvoimaisen viranomais määräyksen noudattamatta jättäminen voitaisiin katsoa tahallisuudeksi tai törkeäksi huolimattomuudeksi. Turun kaupunki katsoo kuitenkin, että lainvoimaisen viranomais määräyksen noudattamatta jättäminen olisi tahallisuutta. Ottaen huomioon edellä kohdassa 1 todettu ja se, että vastaajaa on kehoitettu ja määrätty ryhtymään toimenpiteisiin ja kiinteistöllä olleen jätteen laatu, vastaajan menettely jätehuollon järjestämisvelvollisuuden laiminlyönnin osalta on ollut tietoista ja siten vähintään törkeän huolimattontaa.

Lisäksi toisin kuin käräjäoikeus arvioi, ei muutoksenhaku olisi estynyt, mikäli vastaaja olisi noudattanut päätöstä. Vastaajan

olisi tullut noudattaa määräystä, joka oli määrätty noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta. Vastaaja vaati hallinto-oikeudessa täytäntöönpanokieltoa, jota ei määrätty. Mikäli myöhemmin olisi todettu, että viranomaismääräys olisi annettu virheellisesti ja lautakunnan päätös kumottu, vastaaja olisi voinut hakea vahingonkorvauksena hänelle aiheutuneita kuluja.

3. Ympäristöluvan on myöntänyt ja velvoitepäätöksen on tehnyt jätelaissa säädettyä yleisenä valvontaviranomaisena toimiva kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka on täysin eri taho kuin tontin vuokrannut Turun kaupungin tonttipalvelut. Turun kaupungin hallintosäännön mukaan rakennus- ja lupalautakunta toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Maanvuokraukset ja -luovutukset kuuluvat Turun kaupungin tonttipalvelut -yksikön toimialaan.

RP-Yhtiöt Oy on jo hallintoprosessien aikana esittänyt väitteitä, joiden mukaan ympäristönsuojeluviranomainen olisi muun muassa esteellinen käsittelemään asiaa, koska kyseessä on Turun kaupungin omistama tontti, sekä väitteitä koskien virheellistä menettelyä ympäristölupien myöntämisessä tai valvomisessa. Ympäristölupa (18.1.2018) on kuitenkin ollut lainvoimainen ja se on myönnetty lainmukaisesti ja toimintaa on valvottu valvontasuunnitelman mukaisesti. Päätös ympäristölupaa koskien on annettu julkipanon jälkeen 18.1.2018, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. 24.2.2017 vireille tulleen Niklaamo Raution ympäristölupahakemuksen vireilläolosta on kuulutettu kaupungin ilmoitustaululla ja internetissä 14.6.–14.7.2017. Kiinteistön haltijalle, RP-Yhtiöille, sekä kiinteistön naapureille on lisäksi erikseen tiedotettu asiasta 12.6.2017 lähetetyllä kirjeellä. Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä. Ympäristö- ja kaavoituslautakunta on myöntänyt aiemman ympäristöluvan 25.9.2007. Tämän jälkeen ympäristönsuojelun edustajat ovat säännöllisesti käyneet tarkastamassa toiminnan. Toiminnan valvonta on suoritettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontaohjelman mukaan tarkastus tehdään 3 vuoden välein ja tarkastus olisi ollut vuonna 2019. Tarkastuksilla havaitut puutteet eivät ole olleet sellaisia, että uusi ympäristölupa olisi tullut niiden perusteella jättää myöntämättä. Ympäristölupaharkinta on oikeusharkintaa ja luvan myöntämisen edellytysten täytyessä lupa on myönnettävä. Joka tapauksessa käräjäoikeus on arvioinut, että Puolimatkan menettelyä ei voi pitää törkeän huolimattomana tai tahallisenä ottaen huomioon, että *”Niklaamo Rautio oli harjoittanut ympäristöluvanvaraista toimintaa kiinteistön omistajan eli Turun kaupungin luvalla ja sen valvonnan alaisuudessa”*.

Käräjäoikeuden perustelu on virheellinen ja näin ollen sen perusteella tehty johtopäätös siitä, ettei Puolimatkan menettely ole ollut törkeän huolimattonta tai tahallista, on virheellinen.

Yhteenveto:

Käräjäoikeuden perustelut ja niiden seurauksena tehdyt johtopäätökset koskien Puolimatkan menettelyn tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta ovat olleet virheellisiä. Puolimatkan menettely on ollut edellä esitetyn perusteella vähintään törkeän huolimattonta. Näin ollen käräjäoikeuden olisi tullut tuomita hänet ympäristön turmelemisesta ja lisäksi maksamaan kaupungille asiassa aiheutuneet kulut.

Pääkäsittelystä:

Turun kaupunki katsoo, että asiassa ei ole tarpeellista järjestää suullista pääkäsittelyä, vaan hovioikeus voi pelkästään kirjallisessakin menettelyssä todeta käräjäoikeuden tuomion virheellisyyden.

Turussa 10.1.2025

TURUN KAUPUNKI

Pauliina Ahlas
lakiasianjohtaja